

за своїм процесуальним положенням, встановленим кримінально-процесуальним законодавством, діють під наглядом відповідних прокурорів і контролем керівників органів досудового розслідування. На прокурора законодавством покладено виконання основних притаманних йому функцій - нагляду за додержанням законів під час проведення досудового розслідування, а також підтримання державного обвинувачення в суді (ст. 121 Конституції України, ст. 5 Закону України "Про прокуратуру", ст. 36 КПК та ін.). Прокурор як гарант законності в кримінальному процесі уповноважений ч. 2 ст. 36 КПК скасовувати незаконні й необґрунтовані постанови слідчих, зокрема ті, що стосуються відмови в задоволенні клопотань учасників процесу про забезпечення безпеки. Прокурор за змістом ст. 220 КПК сам може виступати суб'єктом розгляду клопотань від сторони захисту та потерпілого під час досудового розслідування.

Незважаючи на те, що відповідно до ч. 2 ст. 3 Закону України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві" прокурор покликаний приймати рішення про застосування заходів безпеки в межах кримінального провадження, у чинному КПК про це не йдеться. Хоча в пункті 6 ч. 1 ст. 303 КПК робиться на це натяк, передбачаючи можливість на досудовому провадженні оскарження рішення, дії чи бездіяльності слідчого або прокурора при застосуванні заходів безпеки - особами, до яких можуть бути застосовані заходи безпеки, передбачені Законом.

Слід констатувати, що в Законі України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві" недостатньо висвітлена роль прокурора в плані нагляду за дотриманням законності при забезпеченні безпеки учасників кримінального судочинства, забезпечення прав та законних інтересів осіб, взятих під захист. Вважаємо, що положення цього закону мають чітко передбачати завдання прокурора щодо захисту прав і законних інтересів осіб, взятих під захист, завдання щодо нагляду за додержанням законів органами досудового розслідування та органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, при прийнятті ними рішень про застосування й скасування заходів безпеки, рішень про відмову в задоволенні клопотань учасників процесу про забезпечення безпеки. На наше переконання, саме на прокурорів як гарантів законності має покладатися завдання контролю за своєчасним вжиттям заходів

безпеки щодо осіб, які мають на це право, визначення достатності застосовуваних заходів та їх відповідності існуючій небезпеці.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. - Назва з екрану.

2. Закон України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві" від 23 грудня 1993 року // Відомості Верховної Ради України, 1994. - № 11. - Ст. 51.

3. Закон України "Про прокуратуру" від 5 листопада 1991 року // Відомості Верховної Ради (ВВР). - 1991. - № 53. - Ст. 793. - Ст. 30

4. Закон України "Про оперативно-розшукову діяльність" від 18 лютого 1992 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992. - № 22. - Ст. 303.

5. Наказ МВС України, СБУ, ДПА України № 1065дск/307дск/482дск від 30 листопада 2001 року "Про затвердження Інструкції про порядок проведення оперативної закупівлі та контрольованого постачання предметів, товарів і речовин, у тому числі заборонених до обігу, у фізичних та юридичних осіб незалежно від форм власності". - К., 2001. - 8 с.

6. Грошевий Ю.М. Судовий контроль у сфері оперативно-розшукової діяльності: Монографія / МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка / Ю.М. Грошевий, С.В. Єськов. - Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2009. - 128 с.

7. Курочка М.Й. Прокурорський нагляд за додержанням законів органами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність: Навчальний посібник / М.Й. Курочка. - Луганськ: РВВ ЛАВС, 2005. - 176 с.

8. Парфенова М.В. Охрана конституционных прав подозреваемого и обвиняемого в досудебных стадиях уголовного процесса России / М.В. Парфенова. - М.: Юрлитинформ, 2004. - 184 с.

9. Прокурорський нагляд в Україні: Підручник для юридичних спеціальностей ВНЗ / За загальною редакцією І.Є. Марочкіна, П.М. Каркача. - Х.: Одісей, 2005. - 250 с.

Зворотний Я. С.

здобувач кафедри кримінального процесу
ОДУВС

Надійшла до редакції: 22.05.2013

УДК 343.985:368.036

СУЧАСНИЙ СТАН НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАГЛЯДУ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНІВ ОРГАНАМИ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ

Кавун Д. Ю.

У сучасних умовах розбудови демократичної правової держави в Україні актуальною є проблема дотримання прав людини під час здійснення оперативно-розшукової діяльності та в кримінальному судочинстві. Частково ця проблема зумовлена радянським спадком у вигляді інквізиційного стереотипу діяльності силових відомств і труднощами в запровадженні судово-правоохоронної реформи. Щодня до органів прокуратури надходить значна кількість заяв і повідомлень про катування та інше жорстоке поводження з людьми в органах внутріш-

ніх справ, прийняття посадовими особами незаконних рішень. Лише за 9 місяців 2013 року за поданням органів прокуратури було притягнуто до дисциплінарної відповідальності 12 987 працівників ОВС за фактами порушень, допущених при реєстрації заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення, при здійсненні досудового розслідування злочинів, а також за застосування незаконних методів досудового розслідування. 270 працівникам ОВС було повідомлено про підозру за кримінальними провадженнями, що були направлені

© Д.Ю. Кавун, 2013

до суду. За таких умов прокурорський нагляд, разом з відомчим і судовим контролем, становить собою основу забезпечення додержання законності, міцний бар'єр, що утримує правоохоронців від усілякого роду зловживань і порушень, а також гарантує відновлення порушених протиправними діями інтересів.

Питання реалізації органами прокуратури функції нагляду за додержанням законності стали предметом дослідження в працях Д.М. Бакаєва, В.П. Бахіна, В.Д. Войцишена, В.І. Галагана, Ю.М. Грошевого, Л.М. Давиденка, В.В. Долежана, В.С. Зеленецького, П.М. Каркача, І.Н. Козьякова, М.И. Курочки, В.Т. Маляренка, І.Є. Марочкіна, О.І. Медведька, О.Р. Михайленка, М.М. Михеєнка, В.Т. Нора, Ю.Ю. Орлова, М.А. Погорецького, В.П. Пшонки, Б.Г. Розовського, С.М. Стахівського, Д.В. Суходубова, В.В. Сухоноса та інших відомих вчених. Проте на сьогодні залишається актуальною проблема реформування органів прокуратури щодо здійснення ними наглядових повноважень, а також вдосконалення нормативно-правового забезпечення нагляду за додержанням законів органами, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність і досудове розслідування.

Проведення досліджень у сфері гарантій прав громадян при здійсненні оперативно-розшукової діяльності та кримінального судочинства передбачає ґрунтовний аналіз організації діяльності органів прокуратури України. Ця діяльність визначається Конституцією України, іншими законами України, підзаконними нормативними актами, чинними міжнародними правовими актами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Розглядаючи положення нормативно-правових актів, важливо звернути увагу на те, що норми міжнародних документів, ратифікованих Верховною Радою України, є основою для формування норм національного права згідно з принципом теорії держави та права про примат норм міжнародного права над національним. Крім того, у більшості розвинених демократичних країн світу в основу законодавства щодо застосування правоохоронними органами оперативно-технічних засобів покладено вимоги та принципи, проголошені нормами ряду документів Організації Об'єднаних Націй (ООН) і Ради Європи. У своїй наглядовій діяльності органи прокуратури мають не просто враховувати норми міжнародно-правових актів, працівники прокуратури повинні мати відповідну освіту й підготовку, усвідомлювали ідеали й етичні норми, нормативні заходи з охорони прав обвинувачених осіб і жертв, а також права людини та основоположні свободи, визнані міжнародним правом. До основних таких джерел насамперед слід віднести ті, що визначають непорушні права й свободи людини: Загальна декларація прав людини, прийнята й проголошена Резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року; Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод, прийнята Радою Європи 4 листопада 1950 року; Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, прийнятий і проголошений Резолюцією 2200 А (XXI) Генеральної Асамблеї ООН 16 грудня 1966 року, та ін.

Безпосередньо така функція органів прокуратури, як нагляд за законністю розслідувань, прямо передбачена п. 11 Керівних принципів ООН щодо ролі обвинувачів, прийнятих восьмим Конгресом Організації Об'єднаних Націй з профілактики злочинності й поведження з правопорушниками (Гавана, Куба, 27 серпня - 7 вересня 1990 року) [1, п. 11]. Рекомендація REC (2000) № 19 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам

“Про роль служби публічного обвинувачення в системі кримінальної юстиції”, ухвалена Комітетом Міністрів Ради Європи 6 жовтня 2000 року, передбачає серед функцій публічних обвинувачів (прокурорів) керувати розслідуванням, здійснювати нагляд за ним [2, п. 3, 22]. У Рекомендації ПАРЕ 1604 (2003) № 11 “Про роль служби публічних обвинувачів у демократичному суспільстві, заснованому на верховенстві права” від 27 травня 2003 року прямо передбачено [3, п. 1], що публічні обвинувачі здійснюють охорону верховенства права, захист громадян від кримінальних посягань на їхні права й свободи, забезпечення дотримання прав і свобод осіб, підозрюваних або обвинувачених у вчиненні кримінальних правопорушень, шляхом здійснення нагляду за належним функціонуванням органів, відповідальних за розслідування та обвинувачення.

Національним першоджерелом правових основ прокурорського нагляду за додержанням законів органами, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність і досудове розслідування, є Конституція України. Конституцією визначається, що людина, її життя й здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, права й свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, держава відповідає перед людиною за свою діяльність, а утвердження й забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [4, 3]. Звідси витікає, що пріоритетом наглядової діяльності органів прокуратури є захист визначених Основним законом цінностей.

У відповідних статтях Основного закону держави відтворено ряд конституційних норм, які пов'язані з захистом життя, здоров'я, прав і законних інтересів людини й громадянина, а саме: усі громадяни мають рівні конституційні права й свободи та є рівними перед законом (ст. 24); кожна людина має невід'ємне право на життя (ст. 27); кожен має право на повагу його гідності (ст. 28); кожна людина має право на свободу й особисту недоторканність (ст. 29); кожному гарантується недоторканність житла (ст. 30); кожному гарантується таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції (ст. 31); ніхто не може зазнавати втручання в особисте та сімейне життя; не допускається збирання, зберігання, використання й поширення конфіденційної інформації про громадянина без його згоди; гарантується судовий захист права спростовувати недостовірну інформацію, вимагати вилучення будь-якої інформації про себе та членів своєї сім'ї, а також відшкодування матеріальної й моральної шкоди, завданої діями правоохоронних органів (ст. 32); кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати й поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб (ст. 34); громадяни мають право на соціальний захист (ст. 46); кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб (ст. 55); кожному гарантується право знати свої права й обов'язки (ст. 57), Особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом (ст. 63) [4].

Ряд конституційних норм надає право у визначених законом випадках обмежувати окремі права й свободи людини, переважно органами, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність і досудове розслідування. Ці за-

ходи мають бути винятковими й тимчасовими. Так, гарантуючи кожному недоторканність житла, конституційна норма допускає в невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життів людей і майна, а також у зв'язку з переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, застосовувати інший встановлений порядок проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду й обшуку (ч. 2 ст. 30); з метою запобігти злочинів чи з'ясувати істину під час розслідування кримінальної справи, якщо іншим способом одержати інформацію неможливо, з дозволу суду допускаються винятки щодо таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції (ст. 31); у визначених законом випадках і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту й прав людини допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди (ч. 2 ст. 32).

VII розділ Конституції безпосередньо присвячений прокуратурі як єдиній системі, визначає загальні питання прокурорської системи, її функції, порядок призначення й звільнення та строк повноважень Генерального прокурора [4]. Стаття 121 Конституції передбачає обов'язок прокуратури щодо нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство. Аналогічні позиції передбачені ст. 5 Закону України "Про прокуратуру".

Загалом, Закон України "Про прокуратуру" [7] посідає центральне місце в системі правового регулювання прокурорського нагляду за додержанням законів органами, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність і досудове розслідування. У цьому законі визначено завдання прокуратури, її функції, принципи організації й діяльності, організаційну будову, порядок призначення, повноваження прокурорів усіх рівнів щодо керівництва підпорядкованими органами прокуратури. Важливе значення для реалізації функції нагляду має закріплене в ст.ст. 15, 32 цього закону положення про те, що письмові вказівки Генерального прокурора України з питань розслідування є обов'язковими до виконання всіма органами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність і досудове розслідування. Аналогічно, письмові вказівки прокурора, його заступника органам, що проводять оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, які надаються відповідно до положень Закону України "Про оперативно-розшукову діяльність" та Кримінального процесуального кодексу України, є обов'язковими для цих органів [7, 32].

Глава 2 Закону України "Про прокуратуру" безпосередньо присвячена нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство. У ній визначені предмет та завдання такого нагляду, його умови, а також основні обов'язки прокурора при здійсненні нагляду.

Цілий ряд законодавчих актів України містить норми, що регламентують процесуальний статус прокурора, його повноваження, правові засоби їх реалізації в різних судових інстанціях під час кримінальних проваджень і під час реалізації відповідними правоохоронними органами своїх функцій. Зокрема, чинний КПК у ч. 2 ст. 36 передбачає, що прокурор здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням [5, 36]. Процесуальне керівництво досудовим розслідуванням вбачається як ефективний спосіб забезпечення законності дій і рішень органів

досудового розслідування та реалізації визначених законодавством наглядових повноважень прокуратури. Нагляд за додержанням законів у формі процесуального керівництва дозволяє прокурору за допомогою обов'язкових для виконання зазначеними органами вказівок, доручень, процесуальних дій і рішень безпосередньо спрямовувати хід і перебіг кримінального провадження на його досудових стадіях, цілеспрямовано впливати на результат діяльності органів досудового розслідування та виконання ними завдань кримінального судочинства, насамперед щодо захисту особи, суспільства й держави від кримінальних правопорушень, охорони прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування.

Згідно з КПК наглядові повноваження прокурора виявляються в тому, що запобіжні заходи під час досудового розслідування застосовуються лише слідчим суддею за клопотанням слідчого, погодженим з прокурором, або за клопотанням прокурора. У діючому КПК обмежено застосування такого запобіжного заходу як взяття під варту, натомість запроваджено альтернативні йому заходи: домашній арешт (ст. 181), застосування електронних засобів контролю (ст. 195). Тримання під вартою як винятковий запобіжний захід застосовуватиметься виключно в разі, якщо прокурор доведе, що жоден з більш м'яких запобіжних заходів не зможе забезпечити належну поведінку підозрюваного або обвинуваченого (ст. 183) [5, 183].

КПК України передбачає умови проведення негласних слідчих (розшукових) дій, які широко застосовуються в практичній діяльності ОВС та інших правоохоронних органів, а також потребують погодження з прокурором [5]. Згідно з ч. 4 ст. 246 КПК виключно прокурор має право прийняти рішення про проведення такої негласної слідчої (розшукової) дії, як контроль за вчиненням злочину (контрольована поставка; контрольована та оперативна закупка; спеціальний слідчий експеримент; імітування обстановки злочину). Відповідно до ст. 271 КПК прокурор як гарант законності в кримінальному судочинстві у своєму рішенні про проведення контролю за вчиненням злочину зобов'язаний викласти обставини, які свідчать про відсутність під час негласної слідчої (розшукової) дії провокування особи на вчинення злочину, а також значити про застосування спеціальних імітаційних засобів.

Закон України "Про міліцію" визначає, що нагляд за додержанням законності в діяльності міліції здійснюють Генеральний прокурор України й підлеглі йому прокурори [6, 27]. Законом України "Про оперативно-розшукову діяльність" визначено особливості нагляду за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності, його умови та суб'єктів, їхню компетенцію [7, 14]. У статті 8 закону передбачена обов'язковість погодження з прокурором клопотання про проведення таких заходів, як негласне обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи, аудіо-, відеоконтроль особи, аудіо-, відеоконтроль місця, спостереження за особою, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, електронних інформаційних мереж, накладення арешту на кореспонденцію, здійснення її огляду та виїмки, установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу. Прийняття рішень про проведення оперативно-розшукових заходів, які не потребують дозволу слідчого судді або рішення прокурора, здійснюється керівником відповідного оперативного

підрозділу або його заступником з повідомленням про прийняте рішення прокурора.

Важливою гарантією законності є положення ст. 9 Закону України “Про оперативно-розшукову діяльність” [7, 9]: про заведення оперативно-розшукової справи протягом доби письмово повідомляється прокурор; про закриття оперативно-розшукової справи в триденний строк письмово повідомляється відповідний прокурор, який протягом 10 діб з моменту одержання повідомлення перевіряє додержання законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності в цій справі; до завершення такої перевірки забороняється знищення оперативно-розшукової справи тощо.

Більш детально зазначені питання нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство, викладені на рівні міжвідомчих і відомчих нормативних актів Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ та інших правоохоронних відомств. Ці нормативні акти конкретизують положення законів, визначають пріоритетні завдання й напрями в роботі органів прокуратури, розмежовують компетенцію територіальних і спеціалізованих прокуратур, визначають порядок (методику) прокурорських перевірок і регулюють безліч інших питань прокурорської діяльності. Правову основу організації діяльності прокуратури України доповнюють постанови Верховної Ради України, укази Президента й постанови Кабінету Міністрів України, які регулюють різні питання прокурорської наглядової діяльності.

Отже, правову основу нагляду за додержанням законів органами, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність і досудове розслідування, становлять правові норми міжнародних нормативно-правових актів, Конституції України, Закону України “Про прокуратуру”, інших законів України, підзаконних нормативно-правових актів, міжвідомчих і відомчих нормативних актів, що тією чи іншою мірою регламентують процесуальний статус прокурора, його повноваження, правові засоби їх реалізації під час оперативно-розшукової діяльності, кримінальних проваджень і під час реалізації відповідними правоохоронними органами своїх функцій. Проте на сьогодні відсутні правові акти, що стосуються використання визначеними законом прокурами професійних

криміналістичних, психологічних знань у частині тактики виявлення порушень законів органами, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність і досудове розслідування, тактики організації перевірок заходів, аналізу конкретних ситуацій і дій.

Література

1. Керівні принципи ООН щодо ролі обвинувачів, прийняті восьмим Конгресом Організації Об'єднаних Націй з профілактики злочинності і поведження з правопорушниками (Гавана, Куба, 27 серпня - 7 вересня 1990 року).
2. Рекомендація REC (2000) № 19 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам “Про роль служби публічного обвинувачення в системі кримінальної юстиції”, ухвалена Комітетом Міністрів Ради Європи 6 жовтня 2000 року.
3. Рекомендація ПАРЕ 1604 (2003) № 11 “Про роль служби публічних обвинувачів в демократичному суспільстві, заснованому на верховенстві права” від 27 травня 2003 року.
4. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України, 1996. - № 30. - Ст. 141.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. - Назва з екрану.
6. Закон України “Про міліцію” від 20 грудня 1990 року // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991. - № 4. - Ст. 20.
7. Закон України “Про прокуратуру” від 5 листопада 1991 року // Відомості Верховної Ради (ВВР). - 1991. - № 53. - Ст. 793. - Ст. 30.
8. Закон України “Про оперативно-розшукову діяльність” від 18 лютого 1992 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992. - № 22. - Ст. 303.
9. Наказ Генерального прокурора України № 8гн від 11 лютого 2013 року “Про організацію роботи органів прокуратури України у галузі міжнародно-правового співробітництва”.

Кавун Д. Ю.

здобувач кафедри кримінального процесу
ОДУВС

Надійшла до редакції: 17.05.2013

УДК 159.9:343.35

ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГОТУВАННЯ ДО ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ ТА ОБРАННЯ СПОСОБУ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО Ч. 2 СТ. 191 КК УКРАЇНИ

Кашкаров О. О.

Одним з поширеніших злочинів, вчинених службовими особами органів публічної влади, є злочин, передбачений ч. 2 ст. 191 КК України “Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання своїм службовим становищем”. У теорії кримінального права, теорії кримінальної психології (психології злочинної діяльності), кримінології та криміналістики цей склад злочину має назву “Службове розкрадання”. Проблема кваліфікації, кримінально-правової, кримінологічної, психолого-правової, криміналістичної характеристики присвячували свої праці такі науковці, як: О.М. Бандурка, А.Ф. Волбуєв, В.П. Ємельянов, О.М. Ігнатів, В.Г. Кундеус, О.М. Литвинов, П.С. Матишевський, В.Я. Тацій, В.В. Сташис, О.М. Цильмак та інші.

© О.О. Кашкаров, 2013

Наука в багатьох випадках при дослідженні якогось складного явища вдається до його розподілу на складові, які досліджувати простіше, а згодом, складаючи вже досліджені складові в єдине ціле, формує уявлення стосовно явища загалом [1, 73]. Теорія кримінального права для вивчення такого явища, як злочин, розробила абстрактну модель. Вона складається з чотирьох, відносно самостійних груп, до яких належать: об'єкт злочину; об'єктивна сторона злочину; суб'єкт злочину; суб'єктивна сторона злочину. Тут доцільно навести вислів Н.М. Ярмиш, яка зазначає, що розподіл складу злочину на певні елементи носить умовний, так би мовити штучний характер, тому внутрішні (психічні) ознаки “можуть вважатися такими з точки зору діючого

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
ПРАВНИЧИЙ ЧАСОПИС